

Sastamala Tappitori-Vanhakirkko paineviemärilinjan kaivuun valvonta 2010

Rapani Rostedt
Timo Jussila

Kustantaja: Sastamalan kaupunki, Sastamalan Vesi Liikelaitos

Sisältö:

Perustiedot	2
Valvonta	2
Kartta ja kuvat	4

Perustiedot

- Alue:** Paineviemäriinjan konekaivamisen arkeologinen valvonta n. 500 m matkalla välillä Sastamala Mouhijärvi Tappitori – vanhankirkon itäpuoli. Alue on Mouhijärven keskustan länsipuolella.
- Tarkoitus:** Seurata onko n. 1 m leveän kaivannon kohdalla maanalaisia rakenteita, kulttuurikerrosta tms. jälkiä muinaisjäänöksestä.
- Työaika:** Kenttätyöaika: 25.10.2010.
- Kustantaja:** Sastamalan kaupunki, Sastamalan Vesi Liikelaitos.
- Tekijät:** Mikrolitti Oy, T Rostedt (Maastotyö) ja T Jussila.
- Aiemmat tutkimukset:** Jussila & al. Tappitori-Kallojärvi ja Häijä-Salmi, painevismäriinjinjauksen muinaisjäänösinventointi 2010. Jussila & al 2009 hist. ajan muinaisj. inventointi Mouhijärvellä. Adel V. 2003, inventointi.
- Tulokset:** Viemärikaivannon kohdalla ei havaittu mitään rakenteita tms. muinaisjäänökseen viittaavaa.

Valvonta

Painevismäriinjinjinjauksen linjauksen liepeineen inventoitiin maastossa huhtikuun lopussa 2010 ((26.-28.4.). Tuolin aivan suunnitellun vismäriinjinjauksen vieressä, välillä Tappitori-Vanhankirkon itäpuoli todettiin kolme kivikautista asuinpaikkaa. Niistä itäisimmän (em. inventoinnin raportin kohde nro 99) kupeeseen oli jo tuolloin vismäriinjinjinjauksen kaivettu. Tappitorin päässä vismäriinjinjinjauksen kulkee pellon reunassa, lähellä metsänpuolella kulkevaa vanhaa tieuraa, jonka oletettiin olevan isojakokartalle merkityn vanhan tien jääne. Lausunnossaan 20.7.2010 (Diar 206/2010) Pirkanmaan maakuntamuseo edellytti arkeologisen valvonnan vismäriinjinjinjaa kaivettaessa em. välillä. Nyt valvottu osuus on pieni osa laajemmasta uudesta vismäriverkostosta. Myös muissa osissa kyseistä vismäriinjinjinjauksen edellytettiin valvontaa sen kaivuuvaiheessa. Nyt vismäriinjinjinjauksen kaivettiin valvottavaksi edellytetyiltä osiltaan vain Tappitorin kohdalla.

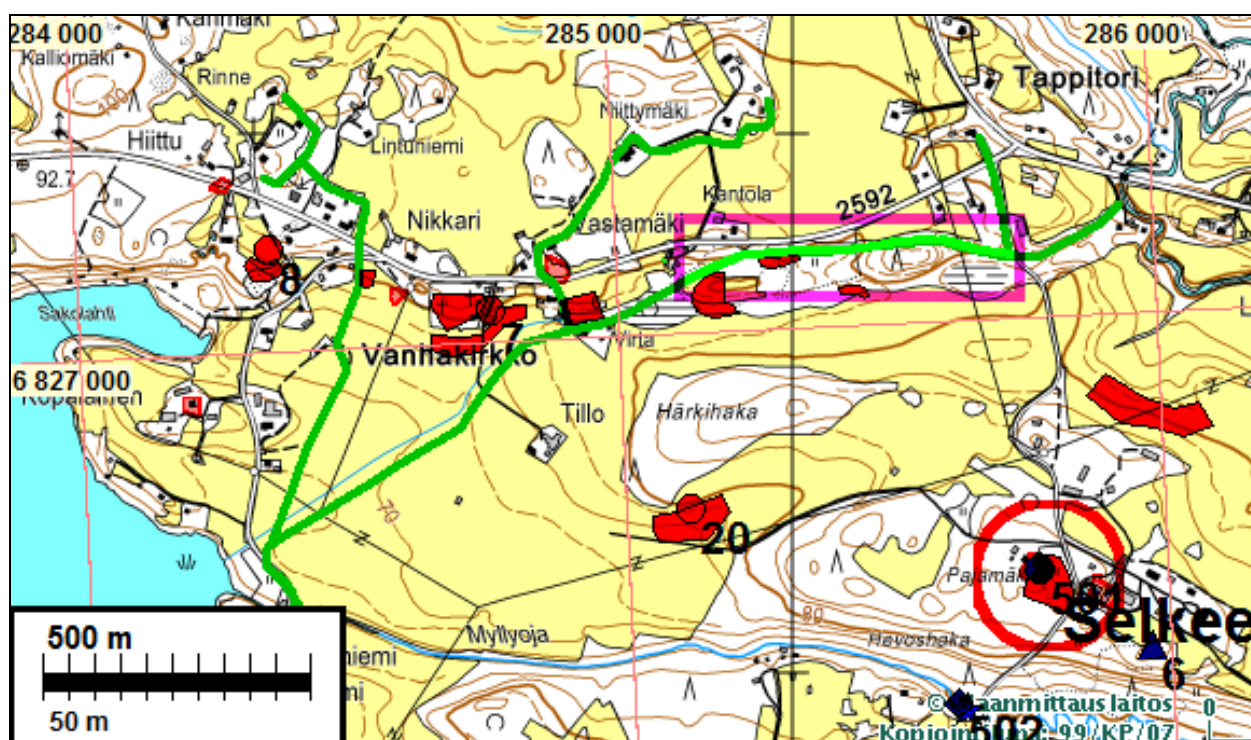
Kaivaminen ja sen valvonta suoritettiin 25.10.2010. Kaivuutyön teki kaivinkone, jonka kauhaleveys oli 1 m. Valvonnan yhteydessä kaivettiin vismärikaivantoa ainoastaan puhtaaseen pohjamaahan, n. 0,6 – 0,8 m syvyyteen. Kaivuu aloitettiin valvottavan linjaosuuden länsipäästä, jossa linja kulkee kivikautisen asuinpaikan (v. 2010 raportin kohde nro 100) pohjoisreunaa sivuten, notkelmassa, joka kohoaa itään mentäessä. Asuinpaikka sijaitsee eteläpuolisella kumpareella. Alue on peltoa. Maaperän todettiin olevan saveksinen hiesumoreeni. Mitään rakenteita tms. esihistorialliseksi tulkittavia jälkiä ei pellon kyntökerroksen alapuolella havaittu. Yhdessä kohden havaittiin salaojakaivannon jäljet. Idempänä, linjauksen kohotessa harjanteen laelle tien 2592 varteen maaperä vaihtui karkeammaksi, mutta oli edelleen kansanomaisesti ”savea” eli hiesua. Kaivettua maaperää ei seulottu eikä tarkemmin pengottu, sitä havainnoitiin silmänvaraisesti, satunnaisesti lapiolla penkaisten. Löytöjä ei siinä havaittu. Tien varressa linja kulki hieman suunnitelmakartalle merkittyä kauempana tiestä. Länsipäässä tien penkan juuresta n. 4 m etäisyydellä ja edelleen viistosti n. kahden metrin etäisyydelle tien penkan juuresta. Tällä etäisyydellä tienpenkasta linja kulki inventoinnissa v. 2010 havaitun kivikautisen asuinpaikan oletetun pohjoisreunan läpi. Asuinpaikka oli tuolloin rajattu pellosta löytyneiden kvartsien perusteella.

Kohdalla on mäen laella kapea tasanne tien ja rinteiden välissä. Oletetun asuinpaikan länsipuolella, v. 2010 tehdystä rajauksesta 20 m länteen (tasalla E 285243) pintamaaperä muuttui hyvin jyrkästi ja selvärajaisesti hiekaksi. Hiekkamaaperä jatkui 42 m itään (tasalle E 285285), aiemmin rajatun asuinpaikan länsiosaan. Kaivuu tällä hiekkamaaperän kohdalla suoritettiin erityisen varovaisesti, ohuita kerroksia kerrallaan esiin kaivaen. Pellon kyntökerroksen alapuolella ei missään havaittu mitään merkkejä jotka voisivat liittyä esihistorialliseen asuinpaikkaan tai muuhun ihmistoimintaan kuin moderniin viljelyyn. Myöskään löytöjä ei kyntökerroksen alapuolella havaittu. Kyntökerroksesta kaivettua maata ei tutkittu tarkemmin. Tarkkaa kaivamista jatkettiin em. hiekkalinssin itäpuolella 60 m matkan, oletetun asuinpaikan alueella. Hiekkalinssin itäpuolella maaperä muuttui hienoaineksiseksi moreeniksi ja idempänä saviseksi moreeniksi. Asuinpaikan 100 itäpuolella linja kulki ja kaivettiin tien viertä ja edelleen pellon laitaa Selkeen tien varteen. Tällä välillä maaperä em. saveksista moreenia missä ei havaittu mitään mainittavaa. Jossain kohden viemäriinlinjan täytyy leikata vanhaa, isojakokartalle merkittyä tielinjaa. Mitään säilyneitä merkkejä ei vanhasta tiestä havaittu – sellaiset lienevät hävinneet peltoa muokattaessa.

Porvoossa 31.12.2010.

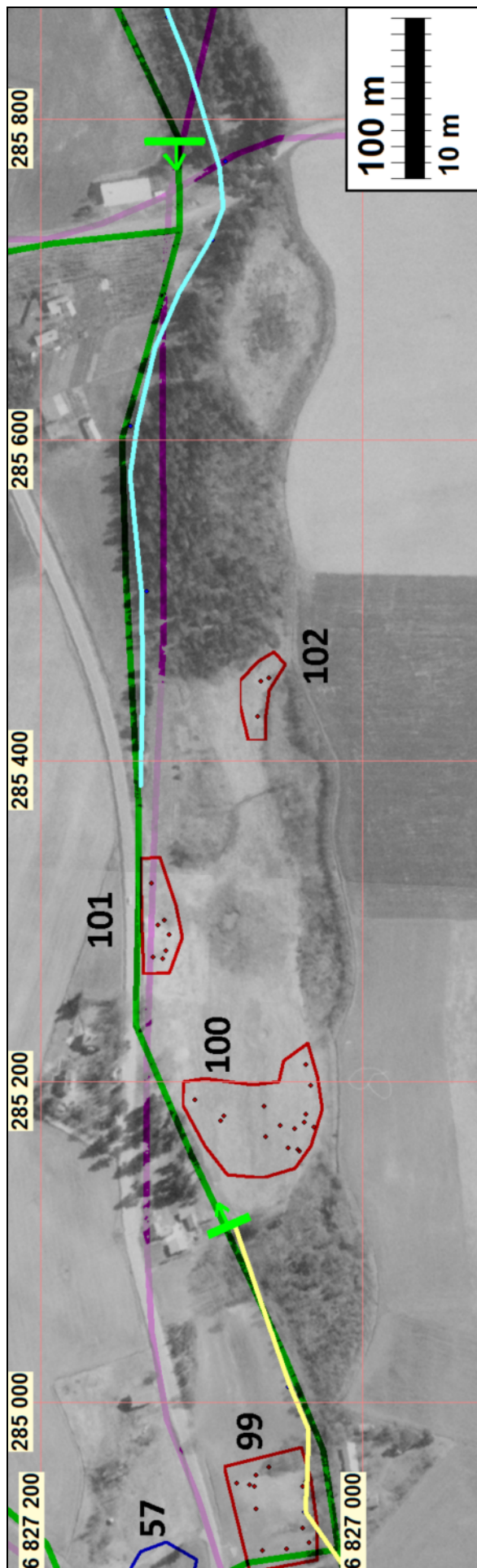
Timo Jussila

Ks. inv. raportti: Jussila & al. Tappitori-Kallojärvi ja Häijä-Salmi, paineviemäriinlinjauksen muinaisjäänösinventointi 2010

Viemäriinlinjaus vihreällä. Valvottu osuus sinipunaisen neliön sisällä. Alueen muinaisjäänökset punaisella

Kartta ja kuvat

Muinaisjännökset rajattu punaisella. Viemäriinjaus vihreällä. Jo aiemmin kaivettu linja keltaisella. Isojakokartalta 1791 paikannettu tielinjaus sinipunaisella. Maastossa inventoinnissa 2010 havaittu vanha tielinja vaal. sinisellä.

Valvottu ja 25.10. kaivettu viemäriinjan osuus vaalean vihreiden palkkien välillä.

Linian länsipäätä. Alla: nousee tien varteen

Alla: linja tien varressa, Hiekkalinssin itäpuolelta länteen.

Hiekkamaaperäisen alueen itäpää on asuinpaikan 100 länsiosassa. Kuva itään.

Linja oletetun asuinpaikan (nro 100) itäpäässä. Kuva itään.
